

Nr 53.

Utlåtande i anledning av väckta motioner om beredande av ökad ersättning åt silikossjuka arbetare.

Andra lagutskottet har till behandling förehaft två inom riksdagen väckta, till lagutskott hänvisade motioner, nr 43 i första kammaren av herr *Uhlén m. fl.* och nr 64 i andra kammaren av herr *Andersson* i Malmö *m. fl.*

I motionerna, vilka äro likalydande, har hemställts, att »riksdagen måtte i skrivelse till Kungl. Maj:t begära utredning och ett på denna grundat förslag om ökad ersättning åt silikossjuka såväl vid full invaliditet som vid överflyttning till annat arbete och därjämte daghjälp under sjukdom till följd av silikos samt under väntan på invaliditetens fastställande».

Beträffande de skäl, som åberopats till stöd för detta yrkande, får utskottet hänvisa till motionerna.

I propositionen nr 238 till innevarande års riksdag angående vissa ersättningar av statsmedel till arbetstagare som drabbats av silikos (stendamslunga), vilken proposition avlämnats efter det att motionerna I: 43 och II: 64 väckts, har Kungl. Maj:t föreslagit riksdagen att medgiva, att av anslaget till Statsverket åliggande, av andra medel ej utgående ersättningar i anledning av olycksfall i arbete må under budgetåret 1948/49 utgivas tillfälliga ersättningar till av silikos drabbade arbetare i enlighet med grunder som i propositionen angivits. Angående dessa grunder har föredragande departementschefen, statsrådet Möller, i propositionen anfört följande:

Av vad som anförts i yttrandena framgår, att ett behov av särskild kompensation för inkomstminskningen föreligger i de här avsedda fallen men att delade meningar råda om bästa sättet att tillgodose detta behov. Särskild hänsyn torde böra tagas därtill att ändrade bestämmelser beträffande i lag utfästa försäkringsförmåner enligt vedertagna principer icke böra givas återverkande kraft. En i yrkessjukdomsförsäkringslagen införd provisorisk bestämmelse om särskilda förmåner till silikossjuka bör därför icke göras tillämplig å de före ikraftträdandet inträffade fallen, och en senare definitiv bestämmelse bör icke göras tillämplig vare sig å dessa äldre fall eller å de under provisorietiden inträffade fallen. Det är emellertid angeläget att även äldre silikosfall bli delaktiga av de ifrågasatta ersättningsförbättringarna och då tilläggsersättningar i dessa äldre fall under alla förhållanden torde få bekostas av statsmedel, finner jag övervägande skäl tala för den av socialvårdskommittén föreslagna anordningen med tillfälliga ersättningar av statsmedel i avvaktan på definitiva bestämmelser i ämnet. En sådan tillfällig anordning har, såsom kommittén framhållit, den fördelen,

Bihang till riksdagens protokoll 1948. 9 saml. 2 avd. Nr 53.

att statsverket icke behöver påtaga sig några mera betydande förpliktelser för ändamålet, innan praktiska erfarenheter vunnits om behovet av tilläggsersättningar och om den lämpliga utformningen av regler för sådana.

Vad angår de grunder efter vilka tilläggsersättningarna skola bestämmas har jag intet att erinra mot det av landsorganisationen föreslagna maximumbeloppet för ersättningarnas storlek eller 700 kronor om året. Av vad redan anförts framgår, att jag anser att ersättning skall kunna utgå vare sig sjukdomen yppas först framdeles eller den redan tidigare yppats. Ersättningen bör dock även i dessa äldre fall avse den inkomstminskning som sjukdomen *numera* medför. Naturligtvis kan det vålla vissa svårigheter att avgöra i vad mån en inkomstminskning, som för lång tid sedan drabbat en arbetare till följd av att han på läkares inrådan övergått till annan sysselsättning, kan anses vara alljämt bestående och till vilket belopp den skall beräknas. I görligaste mån bör emellertid tillses, att sådana fall bedömas efter vad som med hänsyn till omständigheterna befinnes rimligt och skäligt, varvid som riktpunkt bör gälla, att vederbörande erhåller full ersättning för inkomstminskningen, dock högst 700 kronor. I fråga om den som icke åtnjuter livränta på grund av sjukdomen synes dock en överflyttning till annat arbete som ägt rum för mera än tio år sedan icke böra komma i betraktande.

I övrigt synas i allt väsentligt de grunder för ersättningarnas bestämmande, som landsorganisationen angivit, kunna vinna tillämpning. Utgår livränta, bör ersättningen utgå i form av tillägg till denna, motsvarande den inkomstminskning — dock högst 700 kronor — vederbörande fått vidkännas till följd därav att han blivit helt arbetsoförmögen eller övergått till annan sysselsättning. Däremot bör tilläggsersättning icke utgå, om arbetaren kvarstannar i det farliga arbetet, liksom tilläggsersättningen synes böra indragas, om han återtager detta arbete. Vid bedömande av inkomstminskningen bör hänsyn tagas även till den utgående livräntan. Beträffande dem som på grund av helinvaliditet åtnjuta full livränta är att märka att vid ett genomförande av det förslag till ändring i olycksfallsförsäkringslagen, som jag tidigare i dag anmält, livräntan kommer att uppgå till $\frac{11}{12}$ av arbetsinkomsten, om denna ej överstiger 7 200 kronor. Det synes rimligt att i ett sådant fall någon tilläggsersättning ej utgår liksom att även eljest tilläggsersättning icke får uppgå till så högt belopp, att den sjukes totala inkomst kommer att överstiga vad sålunda högst kan utgå i livränta.

Om sjukdomen ej ansetts medföra sådan nedsättning i arbetsförmågan, att livränta tillerkänts arbetaren, men denne på läkares inrådan övergått till annan sysselsättning, synes vad i det föregående anförts böra äga motsvarande tillämpning.

Beträffande innehållet i övrigt i propositionen får utskottet hänvisa till denna.

Propositionen har bifallits av riksdagen.

Utskottet. Utskottet hyser stora sympatier för de i motionerna framförda önskemålen. Emellertid har, såsom framgår av den ovan lämnade redogörelsen, motionärernas hemställan i stort sett blivit tillgodosedd genom det förslag, som framlagts av Kungl. Maj:t i propositionen nr 238 till inneva-

rande års riksdag. Någon framställning till Kungl. Maj:t i anledning av förevarande motioner är därför icke erforderlig.

På grund av vad sålunda anförts får utskottet hemställa,

att förevarande motioner icke måtte föranleda någon riksdagens åtgärd.

Stockholm den 21 juni 1948.

På andra lagutskottets vägnar:

DAVID NORMAN.

Vid ärendets behandling ha närvarit

från första kammaren: herrar Norman, Forslund, Hage, Wistrand*, Löfvander, Björkman* och Uhlén;

från andra kammaren: herrar Olovson i Västerås, Hellbacken*, fru Johansson i Norrköping*, herr Carlsson i Bakeröd*, fru Ewerlöf*, herrar Lundberg, Andersson i Alfredshem* och fru Sandström.

* Ej närvarande vid utlåtandets justering.